

monschau touristik

UITZICHTEN Monschau langs weg no 15 rode flyer

Een schatkist gevuld met bouwwerken
De in het Rurdal gelegen oude binnenstad van Monschau is een schatkist, gevuld met historische bouwwerken, authentieke straten en straatjes, romantische hoekjes en indrukwekkende uitkijkplaatsen. Alle monumentenplaatjes te tellen zou een niet op te lossen en zoals toegegeven moet worden gemene taak voor een snipperjacht zijn. Talrijke messingplaatjes geven een overzicht over de geschiedenis van de belangrijkste bouwwerken. Bovendien houdt de Monschau-Touristik voor alle, die de stad nauwkeuriger willen leren kennen, nog het boekje "Monschau te voet" en andere literatuur paraat. Bij onze rondgang willen wij onze aandacht vooral op zulke details vestigen, die vaak niet gezien worden en toch onscheidbaar tot Monschau en zijn geschiedenis behoren.

Wij starten op de parkeerplaats Burgau. Voordat de Kirchstraße in de Stadtstraße loopt rijst het "Haus im Turm" (huis in de toren) met vier verdiepingen en een massief breuksteenmetselwerk op.

1) 1435 voor de eerste maal zeker geattesteerd verbond het de stadsmuur, die van de burcht naar beneden voerde, met de aan de Rur gelegen stadspoort. Het was het enige van de grote gebouwen dat bij de verwoesting van Monschau in de Geldernsche erfopvolgingsoorlog van 1543 niet werd verwoest. Van de Kirchstraße met talrijke, meer dan 300 jaar oude en gedeeltelijk van leidakken voorziene vakwerkhuisen komen wij naar de 1650

gewijde katholieke parochiekerk. De om 1780 ontstane hoogaltaar is afkomstig uit het voormalige premonstratenzerklooster bij Kalterherberg. De zijaltaren zijn zelfs ouder dan de kerk zelf. Wegens de benodigde plaatsruimte viert de gemeente sinds 1856 haar godsdienstoefeningen in de aukerk. Vandaag wordt het godshuis onder de burcht, dat als één van de mooiste voorbeelden van de "boerenbarok" in de Noordeifel geldt, alleen nog voor bijzondere kerkelijke manifestaties gebruikt.

Sinds het einde van de 17e eeuw ontwikkelde zich Mont-joie, zoals de stad tot de naamsverandering in het jaar 1918 heette, tot één van de belangrijkste centrum van de lakenwevers in Duitsland. Ze beleefde in de 18e eeuw haar bloeitijd, waarvan nog vandaag de prachtige herenhuisen getuigen. De neergang begon met het opkomen van goedkope massafabrikaten vanaf het midden van de 19e eeuw. Kunt u zich voorstellen dat tot aan het begin van de 20^e eeuw de landbouw typisch voor het stadsbeeld van Monschau was? 1910 en 1912 werden in het stadsgebied 36 paarden, 103 runderen, 11 varkens, 53 geiten, 6 schapen en 487 stuks pluimvee geteld. De stallen bevonden zich bijna zonder uitzondering in de kelder van de huizen. Mesthopen behoorden tot het straatbeeld evenzo als de paleizen van de patriciërs.

Bij een wandeling door de straten van Monschau wordt aanbevolen af en toe naar boven te kijken. Daarbij ontdekt men aan talrijke hoeken en gevels balken met een rol die op de straat uitsteekt. Aan enkele gevels hangt zelfs nog een kabel met een haak.

2) In deze huizen werkten en leefden meestal lakenwevers of wever die op de zolder hun wol opsloegen. Soms werden de liften ook slechts

gebruikt om de turf omhoog te trekken die vroeger bijna overal in Monschau voor de verwarming werd gebruikt.

Aan het einde van de Kirchstraße rijst in de hoek tussen Bergstraße en Holzmarkt een zeer groot breuksteenhuis met opgezette vakwerkgevel op. Het is het in het jaar 1663 gebouwde "Ambtshuis". Tot 1704 woonden en werkten hier de stadhouders van de hertogen van Jülich, tot wiens machtsgebied Monschau toen behoorde. Alleen de oude, gedeeltelijk stijlvol gewerkte huisdeuren van Monschau zijn een eigen thema voor een rondgang. Tot de opvallendste huisdeuren behoort het met ijzernagels beslagen en van een stijlvol gesmede deurklopper voorziene exemplaar waarvoor wij nu staan.

3) Het bestaat, zoals ook op andere plaatsen, uit een boven- en een onderdeel. Zo kon het daglicht de binnenruimte verlichten, zonder dat ongenode gasten zoals honden, kippen en andere dieren konden binnendringen.

Langs het 1783 gebouwde Haus Troistorff met zijn prachtige voorgevel bereiken wij het Rote Haus, het symbool van Monschau. Het weerspiegelt het zelfbewustzijn en demonstreert gelijktijdig de economische en maatschappelijke vooruitgang. Tot 1765 afgewerkt diende het de lakenwever Johann Heinrich Scheibler en zijn nakomelingen als woonhuis, kantoor en productieplaats. Het museum met de originele inrichting van de 17e en 18e eeuw en de gebeeldhouwde trap moet u in ieder geval bezichtigen.

Een verdere bezienswaardigheid krijgt meestal nauwelijks de aandacht. Links naast de ingang van het café tegenover het Rote Haus ontdekken wij in een hoek een deurboog met een wapenstein met het jaartal 1649.

monschau touristik

4) Het is het oudste stenen getuigenis van de tijd van de lakenwerpers in Monschau. Hier stond de eerste privéwalkmolen waarin de pas geweven lakens door stoten, strekken en persen gereinigd en aan de oppervlakte vervilt werden, opdat ze dichter en soepeler werden. De uitkijkplaats biedt een heerlijke blik op de tussen de oude huizen vloeiende Rur. Het ijzeren waterrad liet 1908 de mosterdfabrikant Clemens August Breuer in plaats van een ouder waterrad aanbrengen dat van 1841 tot 1888 energie voor de lakenfabriek Nickel had geleverd. Van de Eichbachstraße bereiken wij de Austräße. In het ongeveer 150 jaar oude witte baksteengebouw achter de Rurbrug bevindt zich sinds 2002 het kunst- en cultuurcentrum Monschau met twaalf ateliers. Monschau heeft zich op het gebied van de hedendaagse kunst intussen internationaal een naam gemaakt. Op onze rondgang ontdekken wij steeds weer galerijen en moderne kunstwerken die tot het stadsbeeld behoren, ook als enkele van deze werken een beetje provocerend werken. Ook de kruisgang van het auklooster direct tegenover wordt als tentoonstellingsruimte gebruikt. 1719 begonnen franciscanen met de bouw van het klooster. 1751 kon de kerk in gebruik worden genomen. 1802 kwamen de gebouwen na de opheffing van het klooster in het bezit van de stad. De binnenruimte van de kerk is het resultaat van een aan de liturgievorm van het tweede Vaticaanse concilie georiënteerde reorganisatie tussen 1967 en 1973. Opvallend is de mengeling van oude en moderne kunstelementen. Niet alleen voor het bekijken van de kruiswegstaties moet men zich voldoende tijd nemen. 5) Buiten herinnert aan de naar de markt gelegen voorgevel een gedenkplaat aan de 1790 te Monschau geboren componist, violist en organist Christian Urban. 1804 was de Franse keizerin

Joséphine bij haar bezoek te Aken van het vioolspel van de autodidact zo gefascineerd dat ze hem onverwijd naar Parijs liet komen. Van de 1880 na een hevige brand ontstane markt met de vakwerkhuisen aan de andere zijde van de Rur en de lakenweverfontein met wevers, ververs en scheerders 6) komen wij naar de Untere Mühlenberg. Evenzo als aan de Obere Mühlenberg zijn de oude huizen eenvoudiger dan tot nu toe. De omgeving was vroeger een wijk van de "eenvoudige lui". De bouwwijze getuigt nog vandaag van de aan de steile Talhang (helling) heersende ruimtenood. Bij enkele gebouwen steekt de bovenverdieping uit boven de grondmuren. Zo kon men extra woonoppervlakte winnen. Hoe nauw moet het hier geweest zijn! Soms hadden de kinderrijke families in de kamers geen plaats voor de bedden. De zuigelingen hing men zelfs in mandjes onder het plafond van de kamer op. En dan moeste men ook nog de weefstoel onderbrengen! In de Rurstraße ontmoeten wij kort voor de brug het Monschauer origineel "Maaßens Päuliche", die tientallen jaren met stok, muts en mand door het Monschauer land trok en aan de huisdeuren garen en band verkochte. Van de voetgangersbrug hebben wij een heerlijke blik naar links op het Rote Haus en de daaraan aansluitende weverhuizen, naar rechts op vroegere lakenfabrieken alsmede op de burchtrüine van de Haller op de achtergrond. Wij komen nu naar de van 1787 tot 1789 door giften van welgestelde lakenwevers gebouwde evangelische kerk. De spits met de gouden zwaan steekt hoog uit boven de torenspits. Deze is afkomstig van de bij het Rijnhoogwater van 1784 verwoeste protestantse kerk Keulen-Mühlheim. 7) Waar Rurstraße, Laufenstraße en Stadtstraße samenkomen, betreden wij weer het oudste gedeelte

van de stad. Hier stond de tweede van drie stadspoorten, de "portze by der Ruren". Voordat wij onze rondgang langs de Stadtstraße beëindigen, maken wij nog gebruik van de gelegenheid voor een bezoek aan de Monschau-Touristik. Zoals het rijke aanbod aan informatiemateriaal toont, is er in het hele stadsgebied nog veel te ontdekken.

Verdere informatie:
Stadtstr. 16
52156 Monschau
Tel. +49 (0)2472-8048-0
touristik@monschau.de
www.monschau.de

Parkeermogelijkheid:
Wandelparkeerplaats Burgau
aan de St. Vither Straße
Lengte: 6° 14.31, breedte: 50° 33.14

Lengte van de rondgang: ca. 2 kilometer
Duur van de wandeling: ca. 1 uur
Hoogteverschil: ca. 55 meter; twee middelzware beklimmingen (Kirchstraße en Mühlenberg) voor gehandicapten voorwaardelijk geschikt

www.monschau.de